

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

6

únor 2008
70. ročník

Ako ďalej v pôdohospodárskom poradenstve SR

Příručka hodnocení jakosti hospodaření
zemědělského podniku

Ze života rajhradské
zahradnické školy

Vzdelávanie pre
rozvoj vidieka

Naše cesta
za poznáním

„Lanškrounsko
ze hřbetu koně“

Jaký bude letošní rok...

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

AKO ĎALEJ V PÔDOHOSPODÁRSKOM PORADENSTVE SR

Pôdohospodárske poradenstvo v posledných rokoch prešlo viacerými zmenami. Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa aj pôdohospodárske poradenstvo začína uberať systémovými krokmi tak, aby sa naplnili základné ciele Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. Za cieľavedomé prístupy možno považovať schválenie Koncepcie pôdohospodárskeho poradenského systému v SR. Je to materiál, ktorý pojednáva o zásadných úlohách a poslaní poradenstva v rezorte pôdohospodárstva.

Poslaním systému je poskytovanie odborných rád v rozhodujúcich oblastiach podnikania v súlade so Spoločnou poľnohospodárskou politikou EÚ a organizáciou agrárneho trhu. Orientuje sa na pomoc farmárom, majiteľom lesa, spracovateľom poľnohospodárskych produktov, ako i ďalšej odbornej verejnosti.

Predmetom tejto činnosti sú služby poradenstva orientované na správu a optimalizáciu hospodárenia podnikov v súlade s právnymi predpismi, zabezpečenia a dodržiavania zákonných požiadaviek pre podnikanie, ďalej ochranu životného prostredia, verejného zdravia, zdravia zvierat a rastlín, riadneho zaobchádzania so zvieratami, nezávadnosti potravín, bezpečnosti pri práci a celým radom ďalších oblastí podnikania vo vzťahu k zabezpečeniu a dodržiavaniu dobrého poľnohospodárskeho a ekologického stavu pôdy.

V podmienkach SR významnú úlohu pôdohospodárskeho poradenského systému bude plniť Agroinštitút Nitra. Tejto inštitúcii boli delegované úlohy spojené s tvorbou koncepčných materiálov, analýz, prognóz v poradenstve, ale aj koordinácia a metodické usmerňovanie poradenstva, práca s poradcami a starostlivosť o poradcov od vzdelávacích aktivít až po evidenciu a certifikáciu poradcov SR, tvorbu metodických študijných materiálov pre poradcov, ale i farmárov.

Centrum pôdohospodárskeho poradenstva (CPP), ako organizačná súčasť Agroinštitútu v Nitre, sa cieľavedome sústreďuje na postupné naplnenie koncepcie v koordinácii s rezortnými výskumnými ústavmi osobitne so Slovenským centrom poľnohospodárskeho výskumu v Nitre, Ústavom vedeckotechnických informácií pre pôdohospodárstvo v Nitre, Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou a ďalšími inštitúciami zeleného sektora.

V sektore lesníctva odborné úlohy a poradenstvo plní Národné lesnícke centrum a Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania vo Zvolene.

Aké sú najbližšie úlohy?

V súčasnom období sa realizuje prieskum orientovaný na samohodnotenie pôdohospodárskych poradcov a poradenské firmy v pôdohospodárstve v SR. Formou analýzy chceme získať informácie o aktivitách poradcov, ktorí sú zaradení v súčasných databázach zverejnených na webovej stránke Ústavu vedeckotechnických informácií pre pôdohospodárstvo. Po vyhodnotení vrátených materiálov sa získajú informácie o aktivitách poradcov a poradenských firiem, ktoré realizovali v roku 2007.

Poradcovia musia spĺňať isté kritériá a len na základe ich úspešnosti budú znovu zaradení do Centrálneho registra pôdohospodárskych poradcov. V podmienkach SR poradenské aktivity zabezpečujú rozličné inštitúcie, ale i fyzické osoby.

Podľa schválenej koncepcie poradenské služby v oblasti noriem EÚ (triednik 100) a bezpečnosť pri práci, budú môcť vykonávať len certifikovaní poradcovia.

Odborná poľnohospodárska verejnosť očakáva, že koncom februára 2008 budú zverejnené výzvy pre Program rozvoja vidieka. Bude to nová príležitosť pre farmárov uchádzať sa o podporné prostriedky, ale i pre pôdohospodárskych poradcov ponúkať svoje služby farmárom. Z krátkej minulosti sme sa presvedčili, že len kvalitne pripravené projekty majú predpoklad priznania finančných zdrojov.

Centrum pôdohospodárskeho poradenstva Agroinštitút Nitra sa bude usilovať o efektívne a cieľavedomé pôsobenie v odbornej verejnosti, aby sa poskytovali kvalifikované odporúčania a pomoc v tak náročnej práci ako je podnikanie v zelenom sektore.

prof. Ing. Dušan Šimo, CSc.
CPP Agroinštitút Nitra

...s magickou číslovkou osm, tedy rok 2008, ptá se mnohý z nás. Přál bych nám všem, aby se stal pro zemědělství prvním rokem jeho renesance a návratu jeho pozic.

V minulém roce jsme zaznamenali mnoho událostí, které měly vliv na vývoj resortu. Tak především po dlouhé době byl uplynulý rok prvním, ve kterém se nestřídal resortní ministr. Nicméně toto nebyl rozhodující faktor. Tím se stal určitý návrat míry věcí, chcete-li návrat hodnoty zemědělské produkce. Mám na mysli polní výrobu a zejména ceny obilí, řepky, máku, ale také ovoce, mléka i brambor. Po deseti letech, kdy jsme dostávali za obilí ceny, které zde byly jak se říká „za Husáka“, kdy nafta stála pět šest korun, přišlo ze dne na den jejich narovnání. Dynamika tohoto procesu zaskočila všechny, nikdo ji neprognozoval a nezachytil.

Úderem loňských žní vznikla pro české ale i evropské zemědělství objektivně nová situace. Vrátil se určitý optimismus a jistota především do rostlinné produkce, protože se nejedná o krátkodobou výchylku, ale o minimálně střednědobý trend. Je zde po létech situace, kdy Evropa nemá přebytky a naopak některé potravinové komodity jsou v nedostatku. Cena potravin roste a ten, kdo je má v dostatku, je ve výhodě. Skončila tedy doba, kdy jsme se obrazně řečeno ohlíželi při vyslovení slova výroba, jestli někdo neposlouchá. Je tu doba, kdy výroba bude potřeba. Doba, kdy se po létech vracíme k zavrženým slovům jako například potravinová bezpečnost (soběstačnost) apod. Doba, kdy si většina lidí uvědomí, že to zemědělství asi k něčemu bude, kdy se o ně začínají přes ceny potravin a inflaci zajímat politici, ale i ctihodní pánové z České národní banky. Toho je třeba využít, toho je třeba se chopit.

Sečteno a podtrženo, jsou zde nové příležitosti, ve které jsme už skoro ani nedoufali. Ale abych byl správně pochopen. Jedním dobrým rokem léty nakumulované problémy českého zemědělství nejsou vyřešeny ani náhodou. Je třeba ještě mnoho takových let, abychom srovnali krok s naší konkurencí v zemích bývalé EU 15, která měla a stále ještě má lepší podmínky než my. Nejenom ty materiální. A pak jsou

tu ještě některé komodity živočišné produkce, kterým bude trvat dlouho, než se jim podaří saturovat enormní ceny obilí. Jsou tu další palčivé problémy, které jsou pro určité regiony velmi důležité – chmel, ovoce a zelenina, víno a problémy trhu masného skotu. Jinými slovy – nestačí mít vyřešené jenom obilí, řepku a mléko.

Jsem optimista a věřím, že v zemědělství dochází skutečně k obratu k lepšímu. Za nejdůležitější počín a výsledek, na němž jsme měli svůj podíl, pokládám dokument „**Pozice ČR při jednáních o reformě Společné zemědělské politiky (SZP)**“. Tento klíčový materiál, který byl dokončen v druhé polovině listopadu 2007, plně respektuje poměry v českém zemědělství a je dobrým základem pro konkrétní českou agrární politiku. Další významný výsledek naší práce vidím v návratu Potravinářské komory do našich řad.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, v tomto okénku agrární komory není mým cílem vyjmenovávat naše úspěchy. Chci jenom převést vaši pozornost na pozitivnější vlnu, která je po létech nutná k tomu, abychom příležitosti, které se před českým zemědělstvím nečekaně otevřely, pevně uchopili a proměnili je v reálné činy. To za nás nikdo neudělá. Už vůbec ne čeští politici, česká média či státní úředníci. Ten proces musíme nastartovat my. My musíme být oním hybatelem, oním spouštěcím mechanismem – v opačném případě svou příležitost promarníme. O to se i letos chce postarat Agrární komora ČR.

Závěrem chci upozornit na to, že vedení AK ČR zpracovává poziční materiál, který bude vycházet z nové situace a nastíní nové pohledy a požadavky na českou agrární politiku.

Ing. Jan Veleba
Prezident AK ČR

UPOZORNĚNÍ PRO PROVOZOVATELE

krmivářských podniků

Dnem 1. 1. 2008 skončil termín, do kterého měli provozovatelé krmivářských podniků vydat prohlášení, že plní požadavky stanovené nařízením č. 183/2005

Ministerstvo zemědělství tímto upozorňuje všechny provozovatele krmivářských podniků, na něž se vztahuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005, kterým se stanoví požadavky na hygienu krmiv, že podle

článku 18 odst. 3 dnem 1. 1. 2008 končí termín, do kterého mají vydat prohlášení, že plní požadavky stanovené tímto nařízením.

Prohlášení učiní provozovatelé na formuláři vydaném Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským, který jako orgán odborného dozoru zajišťuje úkoly plynoucí z nařízení ES o hygieně krmiv. Formulář prohlášení je k dispozici na webových stránkách ÚKZÚZ (www.ukzuz.cz) a předkládá se příslušnému regionálnímu oddělení krmiv.

Prohlášení se týká všech provozovatelů krmivářských podniků, jejichž provozy jsou schváleny nebo registrovány podle nařízení (ES) č. 183/2005 postupem stanove-

ným zákonem č. 91/1996 Sb., krmivech, ve znění zákona č. 553/2005 Sb.

Základní požadavky stanovené nařízením (ES) č. 183/2005 podle čl. 4 až 6 a čl. 20 najdete na webových stránkách ministerstva zemědělství ve stejnojmenném článku: <http://www.mze.cz/Index.aspx?ids=514&ch=73&typ=1&val=39531>

JIHOMORAVŠTÍ VINAŘI

v novém roce 2008

Uplynulý rok 2007 řadí jihomoravští vinaři k těm lepším, takže lze bez nadsázky říci, že už nastaly tři dobré vinařské ročníky za sebou: 2005, 2006 a teď i 2007. Protože vinaři patří také do velké skupiny zemědělců a každý sedlák se odjakživa bojí vždy toho následujícího roku, jedním dechem chválí mladá letošní vína a zároveň vyslovují obavy, jak to bude v tomto roce o vinobraní...

Kromě dobré a vyzrálé úrody hroznů a tedy i kvalitních vín se vyznačoval loňský rok také doutnajícím problémem u malých vinařů: ještě nebyla sklizeň ani uprostřed a už se pozastavil výkup hroznů od malých vinařů, s nimiž žádný výkupce hroznů neuzavře kvůli malým dodávkám nějakou smlouvu na výkup hroznů. Takže, kdo má k dispozici nějaký vinný sklep, mohl problém s nadúrodou posunout do r. 2008 zpracováním hroznů na víno. Ale komu a jak toto víno prodá? Problém spočívá v tom, že jakmile přijde neúrodný rok na hrozny, ale i v případě velké úrody, budou mnozí malí vinaři zvažovat, jestli ještě stojí za to vinice vůbec obdělávat – náklady se každoročně zvyšují, výkupní ceny stagnují a síly starým vinohradníkům – zahrádkářům ubývají. Naopak, velké plochy nově vysázených vinic ve vinařských firmách a obchodních společnostech přicházejí do plodnosti, a tak zájem o výkup hroznů vypěstovaných většinou starou technologií (velké zatížení keřů, nižší cukernatost, někdy i poškozené hrozny chorobami) rok od roku klesá. Mohlo by se říci, že tento problém mají naši sousedé v EU (hlavně Rakušané) již za sebou, ale v žádném státě nebylo tolik malých vinařů jako v České republice (pozůstatek družstevních záhumenků a rozvinuté zahrádkářství). Statistika vykazuje asi 18 – 20 tisíc malých vinařů do 0,2 ha vinic.

V loňském roce zasáhla významně do života nejen našich vinařů také EU, která až v závěru roku schválila ve svém parlamentu významné změny na trhu s vínem. Dlouho hrozilo, že nebudeme moci doslazovat vinný mošt sacharózou, že dostaneme minimální dotace na restrukturalizaci vinic apod. Závěrečná jednání parlamentu EU nakonec přinesla kompromis mezi vinařskými státy na severu a na jihu Evropy, takže můžeme říci, že i nadále budeme pokračovat v produkci hroznů a výrobě vína s dostatečnými a potřebnými prostřed-

ky. I české vinařské výstavnictví slavilo v r. 2007 – také díky významné finanční podpoře Vinařského fondu – významné úspěchy. Moravská vína získala mnohá ocenění nejen na domácích výstavách vín, ale také na věhlasných mezinárodních a světových výstavách. Tradiční Valtické vinné trhy dosáhly již 40. ročníku a více než 5 tisíc návštěvníků mohlo ochutnat celkem 835 vín ve výstavním areálu valtického zámku.

A tak letošní 41. ročník Valtických vinných trhů bude opět v tradičním termínu, a to 9. a 10. května, no a vzhledem k úžasnému ročníku 2007 a rostoucí konkurenci vinařů našich i zahraničních bude určitě co vychutnávat! Milovníci odrudových vín se jistě již teď těší na příjemné prostředí zámecké konírny i jízdárny a na širokou škálu chutí především moravských vín při poslechu táhlých tónů moravských cimbálových muzik.

Ing. Jan Otáhal, CSc., Valtice

SPOLEČNOST VALTICKÉ VINNÉ TRHY ve Valticích

*zve na 41. ročník Valtických vinných trhů 2008
ve dnech 9. a 10. května 2008*

Odběr vzorků vín bude ve dnech 17., 18. a 19. března 2008 ve Španělské konírně valtického zámku. Degustace vín na 41. ročník VVT bude ve dnech 8., 9., 10. a 11. dubna 2008 v degustačním sále Národního vinařského centra na zámku ve Valticích.

Přihlášky k účasti na Valtické vinné trhy 2008 i ostatní potřebné informace bude možno získat na: www.vvtvaltice.cz

PŘÍRUČKA HODNOCENÍ JAKOSTI

hospodaření zemědělského podniku se zaměřením na dodržování zákonných požadavků EU, správné zemědělské praxe a legislativy ČR

Článek je i úvodníkem metodické pomůcky zpracované pro potřebu zemědělců a navazuje na příspěvek „Cross compliance a zemědělství v ČR“, v listopadovém čísle Zemědělské školy.

V souvislosti s členstvím České republiky v EU a existující Společnou zemědělskou politikou (SZP) přijímá postupně naše země příslušnou legislativu. Jedná se o legislativu z oblasti ochrany životního prostředí, zajištění nezávadnosti potravin, správného zacházení se zvířaty a rostlinolékařství. Tyto zákonné požadavky dané evropskými normami a českou legislativou budou muset v budoucnu (rok 2009) zemědělství podnikatelé dodržovat a řídit se jimi tak, aby se vyvarovali snížení zemědělských dotací, popřípadě vyloučení ze systému poskytování těchto dotací.

Protože všechny směrnice z tematických oblastí, jak jsou výše uvedeny (včetně obecných zásad správné zemědělské praxe), musí zemědělci dodržovat, pokud chtějí čerpat dotace ze zdrojů EU, rozhodl se kolektiv poradců-metodiků Ústavu zemědělských a potravinářských informací v Praze připravit systém, čili balíček kontrolních listů. Kontrolní listy jsou určeny zemědělcům k tomu, aby si svépomocí dokázali ve vlastním podniku provést kontrolu současného stavu plnění nařízení výše zmíněné legislativy.

Vypracování „Příručky hodnocení zemědělského podniku k dodržování požadavků cross compliance (CC) svépomocí“ vychází z potřeb zemědělské praxe. Zemědělec, zatížen každodenními starostmi s řízením zemědělského podniku, nemá dostatek času na prostudování obsáhlých legislativních materiálů. Je nutné si uvědomit, že se jedná o velké množství informací, které nejsou určeny pouze zemědělské prvovýrobě, a proto byly jednotlivé směrnice a příslušná česká legislativa rozpracovány do okruhů otázek tak, aby postihly veškerou problematiku, se kterou se může zemědělec ve svém podniku setkat. Zemědělec si z „balíčku“ vybírá a vyplňuje pouze ty kontrolní listy, které tematicky souvisejí s výrobním zaměřením jeho podniku.

Cílem zpracování „příručky“ bylo vložit do rukou českých zemědělců (obdobně jako je tomu např. v Německu) nástroj, prostřednictvím kterého mohou v co nejkratší době a s co nejnižšími výdaji připravit své zemědělské podniky na plnění požadavků cross-compliance.

Tvorbě jednotlivých kontrolních listů předcházela pracovní diskuze metodiků, provedená metodou řízeného bra-

instormingu. Vyplynuly z ní návrhy na podobu jednotlivých balíčků i listů, z kterých jsou složeny. Bylo nezbytné prostudovat všechny legislativní podklady, vybrat z nich okruhy týkající se živočišné výroby a tyto okruhy zpracovat do podoby otázek, na které lze jednoznačně odpovědět ANO (kladně) nebo NE (záporně). Tohoto úkolu se zhostili poradci-metodici s tím, že přitom uplatnili svoji specializaci.

Připravené otázky pro kontrolní listy byly konzultovány a jejich srozumitelnost prověřena v diskuzi se zástupci zemědělské prvovýroby a výzkumné základny. Příručka hodnocení zemědělského podniku k dodržování požadavků cross compliance je složena ze čtyř částí dle řešené problematiky.

- GAEC
- Fyzická, právnická osoba
- Rostlinná výroba
- Živočišná výroba

GAEC

V této části jsou řešeny standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu. Každý členský stát má za povinnost od r. 2004 definovat na národní úrovni tyto standardy jako podmínku pro poskytování přímých plateb. Tyto podmínky vyšly nařízením vlády ČR.

Fyzická, právnická osoba

Tato poměrně rozsáhlá kapitola zahrnuje podstatnou část směrnic EU. Zpracované otázky postihují Naturu 2000, ochranu podzemních vod, bezpečnost potravin a krmiv, označování a evidenci zvířat, používání veterinárních přípravků a léčiv u hospodářských zvířat, oblast welfare. Formou otázek je zpracována problematika přepravy zvířat, veterinárních požadavků na ochranu zvířat. Část otázek je zaměřena i na stavby a použité technologie s obecnou platností.

Rostlinná výroba

Okruh otázek v listu Rostlinná výroba je zaměřen na směrnici k používání přípravků na ochranu rostlin, nitrátovou směrnicí a používání upravených kalů z ČOV. Obsahuje list OCHRANA ROSTLIN, OCHRANA VOD, KALY.

Živočišná výroba

Kritériem rozčlenění kontrolních listů pro živočišnou výrobu byl druh hospodářského zvířete. Vzniklo tak 9 hlavních kontrolních listů: TUŘI, BĚŽCI, PRASATA, DRŮBEŽ, KONĚ A OSLI, OVCE A KOZY, RYBY, VČELY a FARMOVÉ CHOVI.

Druh „Tuři“ byl dále rozdělen na kategorie: dojnice, jalovice, telata, výkrm býků a krávy bez tržní produkce mléka. Druh „Drůbež“ byl rozdělen na kategorie: obohacené klecové chovy, nebohacené klecové chovy, alternativní chovy, odchov kuřic, výkrm na maso, krůty, kachny a husy. Druh „Prasata“ byl rozdělen na kategorie: prasnice, prasnice vysokobřezí, výkrm, kanci, plemenné prasničky, prasata v odchovu, výkrm prasat, kanci a plemenné prasničky. Druhy „Běžci“, „Koně a osli“, „Ovce a kozy“ nebyly pro nízký počet otázek členěny na kategorie. Totéž platí pro „Ryby“, „Včely“ a „Farmové chovy“. Pro snazší orientaci jsou jednotlivé druhy a kategorie označeny barevně: Skot – červeně; Běžci – fialově; Prasata – zeleně; Drůbež – modře; Koně a osli – hnědě; Ovce a kozy – žlutě; Farmové chovy – šedě; Ryby – oranžově; Včely – světle oranžově.

Návod k používání příručky

Příručka je zpracována v programu Excel. Jednotlivé listy je možno vyplňovat buď přímo v počítači, protože na některé otázky lze odpovědět bez toho, abychom museli navštívit stáj, nebo je lze vyplňovat ve vytištěné podobě. Jako optimální se jeví vytištění jednotlivých listů podle druhů hospodářských zvířat chovaných v podniku. Pověřená osoba může tak snadněji kontrolovat zvláště rozměrové parametry přímo v provozu. Kontrola by se měla držet následujících doporučení:

1. Celá metodická pomůcka je dělena na jednotlivé tematicky a barevně odlišené složky složené z listů, které lze libovolně kombinovat v balíčky, aby svým rozsahem a tematickým zaměřením byly ve shodě s výrobním zaměřením konkrétního zemědělského podniku nebo farmy (jednoduše řečeno, kdo nechová prasata, nezařazuje složku PRASATA do balíčku pro svůj podnik apod.).
2. Pro osobu právnickou i fyzickou (tj. pro všechny zemědělce, kteří budou s produktem pracovat) je nezbytné, aby byl do balíčku vždy zařazen list „GAEC“ a list „Právnická a fyzická osoba“.
3. U chovaných druhů hospodářských zvířat (může se jednat o tury, prasata a drůbež) označujete nejdříve odpovědi na otázky, které se týkají celého druhu, po vyplnění obecné části vyberete list s kategorií zvířat, kterou ve vašem podniku chováte (pokud nechováte např. prasnice, potom list PRASNICE nezařadíte do balíčku a nevyplňujete ho apod.).
4. U druhů hospodářských zvířat běžci, koně a osli, ovce a kozy není obecná část zařazena a nevyplňuje se.

5. Na položené otázky odpovídejte tak, že vyberete odpověď ANO nebo NE, pokud se zadaná otázka vašeho podniku nebo farmy netýká, zaškrtnete kolonku „NETÝKÁ SE“.
6. Odpovídejte tak, že do příslušné kolonky vyplníte jakýkoliv grafický znak (např. x).
7. Pokud některé ze zadaných otázek nerozumíte, můžete v kolonce legislativa nalézt odkaz na související paragraf příslušného legislativního dokumentu (tj. vyhlášky, nařízení nebo zákona).
8. Pokud je ve vašem podniku nebo farmě z hlediska legislativních požadavků vše v pořádku, měly by všechny zatřesené odpovědi znít ANO.
9. Pokud na některé otázky odpovíte NE, je na vaší úvaze, zda budete problém řešit sám nebo za pomoci akreditovaného poradce.

Důležité upozornění

Tato pomůcka by měla pomoci zemědělským podnikům a soukromým zemědělcům v jejich snaze po dodržování požadovaných zákonů a nařízení a vyvarovat se jejich porušování. Každé porušení zákona sebou logicky přináší i celou škálu postihů a v případě porušení CC může dojít, v nejhorším případě, až k odebrání dotací. Při zpracování je nutno mít na zřeteli několik základních atributů:

- Jednotlivé listy v metodické pomůcce slouží k samokontrolě podniku při porovnávání znění platných zákonů a požadavků na hospodaření a zjištění reálného stavu při jejich dodržování v zemědělském podniku.
- Výsledek samokontroly může sloužit jako podklad pro případnou realizaci přijatých opatření v podniku s cílem naplnit požadované zákonné požadavky na hospodaření v zemědělském podniku.
- Soubor listů v metodické pomůcce nepředstavuje úplnou náplň kontroly jednotlivých dozorových státních orgánů.
- Soubor listů neobsahuje úplné znění paragrafů a legislativních norem, ale pouze jejich vybrané části, které se týkají dané problematiky. Nelze se na ně proto odkazovat při odvolacích jednáních při snížení dotací, rovněž tak při soudních sporech.
- Tučně vytištěné texty v jednotlivých listech s poznámkou CC se vztahují na problematiku obsaženou přímo v 19 směrnících a nařízeních EU. Ostatní texty v listech odpovídají české legislativě.
- Tato metodická pomůcka bude podléhat pravidelné aktualizaci dle platných změn v dotčené evropské a české legislativě.

Pomůcka je umístěna na webových stránkách ÚZPI Praha (www.agroporadenstvi.cz) a na webech některých krajských informačních středisek.

Ing. Petr Klement
Pegionální pracoviště ÚZPI Jihlava

VZDELÁVANIE PRE ROZVOJ VIDIEKA

Pod týmto názvom zorganizoval Agroinštitút Nitra v dňoch 12.–13. 12. 2007 Medzinárodnú odbornú konferenciu k celoživotnému vzdelávaniu.

Rozvoj vidieka patrí medzi najvýznamnejšie piliere politik EÚ a stáva sa prioritou väčšiny európskych krajín. Jej politiky podporujú rozvoj poľnohospodárstva a sú v kontexte s ochranou životného prostredia, kvalitou a bezpečnosťou potravín, zvyšovaním konkurencieschopnosti poľnohospodárskeho a lesníckeho sektora, zlepšovaním kvality života na vidieku a zatriktívením vidieckych oblastí pre mladých poľnohospodárov. Vzdelávanie je k dôležitým nástrojom rozvoja vidieka, pomáha vidieckemu obyvateľstvu flexibilnejšie reagovať na nové výzvy Európy. Podpora všetkých stupňov a foriem vzdelávania vedie k zvyšovaniu kreativity a ochote ľudí žijúcich na vidieku rozvíjať vlastné aktivity využívajúc kultúru, tradície i nové výrobné postupy.

Agroinštitút už 40 rokov pôsobí na trhu vzdelávania. Od svojho vzniku prešiel viacerými vývojovými etapami. Tieto zmeny často viedli k inovácii vzdelávacích programov, k rozšíreniu zahraničnej spolupráce. Vždy však zohrával integrujúcu úlohu pri zvyšovaní kvalifikačnej úrovne pracovníkov poľnohospodárskej prvovýroby a potravinárskeho priemyslu. V ostatných rokoch sa prioritou vzdelávania Agroinštitútu stáva trvaloudržateľný rozvoj vidieka a nástup projektovej činnosti.

Medzinárodná konferencia, ktorá bola organizovaná pri príležitosti 40. výročia založenia Agroinštitútu, sa stala príležitosťou vytvoriť zo zástupcov pedagogickej obce, manažérov a tvorcov politiky vzdelávania platformu na disemináciu myšlienok, skúseností z oblasti celoživotného vzdelávania, výstupov z projektov a dobrých príkladov z praxe so zámerom ukázať a podporiť prístupy vedúce k rozvoju vidieka a geograficky znevýhodnených regiónov. Programovo sa členila na všeobecnú časť, ktorá zahŕňala problematiku integrácie poľnohospodárskych vedomostí v rozvoji vidieka,

vzdelávacích programov s orientáciou na vidiek, prieskumu neformálneho vzdelávania v SR a prezentáciu úloh a projektov Vidieckeho parlamentu. Významným oživením konferencie bolo vystúpenie hostí z Českej republiky.

Druhá časť konferencie sa realizovala vo forme diskusie za okrúhlym stolom na tému „Vzdelávanie vo vidieckom priestore“ a „Stredné odborné vzdelávanie v SR“. Diskusia sa niesla v duchu prezentácií projektov, názorovo a námetovo týkajúcich sa vzdelávania na vidieku. Poukázala na nutnosť a možnosti odborného vzdelávania, tvorby a realizácie projektov pre vidiek. Konferencia vhodne zapadla do týždňa nazvaného „Vidiek 2007“, kedy sa konal aj 15. ročník celoslovenskej súťaže odborných zručností a tvorivosti žiakov stredných odborných škôl pôdohospodárskeho zamerania na tému „Vianočná väzba 2007“ a „Vianočné trhy“. Myšlienka skĺbiť vzdelávanie, zručnosť a tvorivosť mladých ľudí, prezentovať tradície vo forme ľudových výrobkov remeselníkov prispela k obohateniu vedomostí poznatkov a ľudského ducha tých generácií, ktorým záleží na rozvoji a raste kvality života na vidieku.

Sme radi, že Agroinštitút v roku 40. výročia založenia bol tvorcom a realizátorom projektu „Vidiek 2007“ a položil základy organizovania podobných podujatí aj v nasledujúcich rokoch. Úprimné poďakovanie patrí organizátorom podujatia – Ministerstvu pôdohospodárstva SR, Agroinštitútu Nitra a Európe Slovakia, zahraničným hosťom z Českej republiky a Cypru, pedagógom SOŠ a žiakom, ktorí skôr či neskôr prevezmú štafetu ďalšieho rozvoja vidieka.

Ing. Judita Šafáriková
Agroinštitút Nitra

ZA NAŠÍM PÁNOM RIADITEĽOM

V živote sú chvíle, o ktorých vieme, že prídu, no predsa nás ich príchod prekvapí.

Náhle a nečakane prišla i chvíľa, ktorá skončila životnú púť vzácného človeka a riaditeľa Inštitútu výchovy a vzdelávania SR prof. Ing. Tibora PALKU, PhD. Zomrel dňa 6. 12. 2007 vo veku 80 rokov. Navždy sa zastavilo srdce človeka, ktorého sme si vážili a mali ho radi.

Vo svojich funkciách pracoval a venoval sa mládeži a vzdelávaniu, či už ako prorektor na VŠP v Nitre a od roku 1979 pokračoval vo vzdelávacej a výchovnej činnosti ako riaditeľ Inštitútu výchovy a vzdelávania Ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR v Bratislave, neskôr v Nitre. Veľkou mierou sa podieľal na celoživotnom vzdelávaní dospelých a angažoval sa v oblasti vedy a výskumu. Bol prínosom pre stredné odborné učilištia poľnohospodárskeho charakteru, ktoré za jeho pôsobenia výrazne vzrástli. Jeho statočná a svedomitá práca bude vždy príkladom a povzbudením.

PK

ZEMĚDĚLSKÁ FARMA V RADONICÍCH

příběh jednoho selského rodu

Na podzim 2007 připravovala skupinka organizátorů odbornou exkurzi (v rámci mezinárodní konference na České zemědělské univerzitě Praha), která byla zaměřena na představení jednotlivých typů zemědělských podniků v ČR. Jedním z vybraných subjektů byla farma pana Němce v Radonicích. Poslechněme si zajímavou historii rodu, jehož členové po několik generací věnovali svůj čas a veškeré síly činnosti, která v současné době není zrovna na „výsluní slávy“, a to sedlačině.

Minulost – vzdálená i nedávná

Rod Němců je starým selským rodem s historií písemně doloženou už od r. 1621, kdy se narodil nejstarší známý předek Mikuláš Němec. V obci Radonice je rodina usazena od 70. let 19. století, což mimo jiné dokazuje i domovský list dědečka současného majitele. Až na vzácné výjimky (jeden z předků byl např. hostinským) všichni z tohoto rodu sedlačili.

Původní statek nepatřil mezi největší ve vsi, jeho obyvatelé však až do r. 1958 soukromě hospodařili a byli v kraji posledními, kteří s touto formou zemědělského podnikání (po hrubém nátlaku) skončili. K nelehkým létům se pojí i zajímavá historka – majitel statku byl, jako spousta jiných, různě šikanován a perzekuován (byly mu odebrány některé základní výrobní prostředky – například mlátička, přesto však musel plnit vysoké předepsané zemědělské dodávky) a bylo na něj pohlíženo „skrz prsty“. Byl však (i díky vynikajícím půdním podmínkám) jediným velkým pěstitelem zeleniny v okolí a tu dodával přímo do pražské hradní kuchyně... Zvláštní to ironie osudu.

Protože konec 50. let již nebyl tak bezohledný a krutý k těm, kdo byli nuceni ukončit své soukromé hospodaření, mohli zástupci rodu zůstat na svém rodném statku a tím ho v podstatě zachránili před zdevastováním. Otec současného vlastníka si mohl dokonce „vybrat“, jaké pracovní činnosti se bude moci dále věnovat – ze dvou nabízených možností (doly nebo stavba) se rozhodl pro „dráhu“ přidavače na stavbě. Po dvou letech začal jezdit s nákladním automobilem a po celá 70. a 80. léta jej provozoval pod komunálními službami v tzv. „zvláštním zapojení“, kdy měl auto doma a ve vlastní režii jej udržoval a opravoval. Tak tomu bylo až do změny režimu v r. 1989.

Novodobá historie

Listopadové události r. 1989 přinesly novou naději na vzkříšení a rozvoj soukromého zemědělského podnikání a rodina Němců se ji bez zaváhání chopila. Tatínek současného majitele ke stávajícímu nákladnímu automobilu při-

koupil další dvě (před použitím obě vozidla musela projít celkovou generální opravou) a poskytování služeb autodopravy umožnilo získat základní finanční prostředky, které byly vloženy do zemědělského podnikání.

Současní majitelé farmy (oba manželé jsou zemědělští inženýři – agronomové) se podnikání věnují také od r. 1990 a svorně přiznávají, že začátky byly velice perné. Tehdy žádné dotace pro zemědělce (takové, jaké známe nyní) nebyly, a tak se hospodářství rozrůstalo velice pozvolna. Zástupce nejmladší generace (podědil sedláckou umíněnost, hrdost a podnikatelské geny) se však nevzdal a postupem doby vykrystalizovalo několik činností, které se staly nosnými pilíři současné hospodářské činnosti farmy.

Důraz na rostlinnou produkci

Vzhledem k tomu, že se obdělávané pozemky nacházejí v úrodné řeparské oblasti, je hlavní důraz kladen na rostlinnou produkci. Výměra farmy vzrostla z původních 27 hektarů na stávajících 450 hektarů a v současnosti je na 1/3 pěstována ozimá pšenice na 1/3 sladovnický ječmen a na 1/3 další různé plodiny (řepka, cukrovka, technické plodiny). Strojní vybavení na farmě nejenom že zajišťuje plnou soběstačnost, ale umožňuje poskytovat technické služby i okolním hospodářům a tím přináší do firemního rozpočtu nezanedbatelný finanční obnos.

V r. 1991 byl v původní usedlosti v Radonicích zrekonstruován kravín s volným ustájením a dojírnou a až do r. 2002 bylo chováno kolem 60 ks dojníc. Z důvodů omezeného prostoru (usedlost se rozkládá uprostřed obce) a vzhledem k velkým problémům s pracovními silami byl chov skotu po 11 letech zrušen. Chov tří jezdeckých koní je v současnosti poslední aktivita v živočišné produkci.

Mlékárna a skladovací hala

V roce 1994 bylo z důvodu nedostatku místa v původní usedlosti rozhodnuto, že budou vystavěny na „zelené louce“ (ve skutečnosti na místě s neuvěřitelným nepořádkem a skládkou) nové faremní budovy, a to mlékárna, skladovací haly, dílny a budova sloužící k administrativním účelům.

Tím byly položeny základy pro rozvoj dvou dalších podnikatelských činností, které v současné době patří k významným zdrojům financování podniku.

Mlékárna je specializovaná na výrobu „balkánského sýra“ a denně zpracuje v průměru 8–10 tisíc litrů mléka, což představuje roční produkci asi 450–480 tun kvalitního sýra, jehož obal zdobí od r. 2003 národní značka kvality „KLASA“. Mléko je nakupováno a sváženo od stálých dodavatelů, převážně okolních soukromých zemědělců. Odběrateli vyrobených výrobků jsou především velkoobchody, část produkce se snaží výrobce vyvážet i do zahraničí. Jako spousta jiných podnikatelů, tak i Němcovi mají velmi špatné zkušenosti s odběratelskými praktikami velkých nadnárodních obchodních řetězců (i když pouze zprostředkované přes své odběratele).

Poslední z aktivit, která má pro firmu výrazný finanční efekt, je výkup, ošetření a skladování sladovnického ječmene a pšenice pro potřeby sladoven. K těmto účelům slouží tři haly (jedna vlastní v Radonicích, dvě pronajaté v sousedních vesnicích). Celkem je možno v těchto objektech uskladnit 11 tisíc tun obilovin, které je nakupováno rovněž od okolních zemědělců (ti musí pěstovat jednu určenou odrůdu). Oproti jiným výkupnám vychází svým partnerům vstříc a v době špičky přijímají obilí podle toho, jak partneři požadují (pozdě do večera, v sobotu i v neděli).

Závěrem i pozvánka na exkurzi

Němcova farma v Radonicích patří mezi ty podniky, jejichž majitelé se rozhodli, že svůj výrobní program zaměří na několik různých aktivit a tím své firmě zajistí vícezdrojové financování. Je to sice organizačně náročnější, vyloučí se však riziko krachu firmy, které by mohlo potencionálně hrozit, kdyby byla činnost farmy zaměřena pouze na jedno výrobní zemědělské odvětví (nevyzpytatelnost klimaticko-přírodních podmínek a práce s živými organizmy s sebou přináší mnohá rizika...).

Z tohoto pohledu je tedy velmi důležité, aby si studenti během školní docházky osvojili maximální množství znalostí a dovedností z co nejvíce oblastí a i po zakončení studia využívali různé kurzy a semináře, které jsou určeny pro další vzdělávání dospělých. Školy všech úrovní a různá vzdělávací střediska v krajích nabízí širokou škálu specializovaných akcí určených pro zemědělskou i nezemědělskou veřejnost. Dobrým zdrojem informací jsou stránky ÚZPI (www.agroporadenstvi.cz, www.infovenkov.cz) a stránky Krajských informačních středisek v jednotlivých krajích. Němcovu farmu je možné po předběžné domluvě v rámci exkurze navštívit, bližší informace naleznete na www.mlekrad.cz.

- bačka -

„PŘÍMÝ MARKETING“

aneb jak zemědělec k více financím přijít může ...

3. část

V listopadovém čísle jsme uvedli 1. část rozsáhlejšího článku ze semináře s problematikou marketingu a řízeného prodeje zemědělských produktů. A navazujeme na 2. díl z lednového čísla.

Jak obrátit pozornost spotřebitele na farmáře jako konečného dodavatele žádaného produktu?

Přednášející se při svém vystoupení zaměřil na některé z cest, které by mohly farmáři pomoci v jeho úsilí prosadit se v tak ostrém konkurenčním prostředí, jaké v současné době panuje. V následujících řádcích jsou uvedeny obecné informace, které jsou běžně známy, ale až při jejich pospojování do určitého logického celku a při ukázkách konkrétních prodejních míst vyplynulo, jak jsou důležité pro dosažení v úvodu zmíněného cíle.

Patří mezi ně:

- dodávky specializovaným prodejnám
- otevření prodejny přímo na farmě

- prodejní stánek na farmářských trzích
- vlastní sběr plodin zákazníky přímo na farmě
- prodej produktů prostřednictvím „zeleninových bedýnek“ přímo spotřebiteli
- nabídnout zákazníkovi možnost „agro-zábavy“ a tuto doplnit nabídkou vyrobených produktů

Na samém začátku svých aktivit si ale musí farmář nejprve uvědomit, kdo je jeho zákazník, jak si jej může nejenom získat, ale v budoucnu i udržet, a udělat si z něho v konečné fázi svého zastánce.

Farmářův potencionální zákazník:

- zajímá se o své zdraví a chce si jej udržet zdravou stravou,

- je znepokojen stavem životního prostředí – myslí tzv. „zeleně“ – z čehož plyne, že výroba potravin, které konzumuje, by neměla přispívat ke zhoršování stavu přírody,
- chce nakupovat u dodavatelů v místě svého bydliště a tím podporovat rozvoj regionu, ve kterém žije,
- chce znát původ nakupovaných potravin,
- nechce nakupovat běžně používané potraviny u globálních obchodníků, kteří je přepravují v obrovských množstvích někdy i z velmi vzdálených míst planety.

(Na základě průzkumů byl specifikován optimální farmářův zákazník jako žena kolem 35 let, která je ochotna za jeho produkci utratit nejvíce finančních prostředků.)

Aby si zákazník dobře zapamatoval výrobek, který jej zaujal, musí mít svoji značku.

Co není značkou:

- pouhé logo (symbol),
- značkou není produkt (květák, maso,...),
- není to, co říká jenom farmář, že je značka.

Co je tedy značka?

Je to „To, co si myslí zákazník, že je farmářova značka“ – má jí totiž spojenou s celkovým zážitkem z jednání s farmářem či jeho spolupracovníky, s místem, kde se seznámil s výrobky, jež se pod tou značkou prodávaly atd. Z toho plyne, že by farmář (případně sdružení farmářů) měli dávat minimálně 2 – 4 % tržeb do vlastního marketingu.

A pokud přijde zákazník na farmu, stává se v ten okamžik tím nejdůležitějším, komu by se měl farmář či jeho spolupracovníci bezvýhradně věnovat!

(V příštím čísle: otevření prodejny přímo na farmě – prodejní stánek na farmářských trzích – vlastní sběr plodin zákazníky přímo na farmě – prodej produktů prostřednictvím „zeleninových bedýnek“ přímo spotřebiteli – agrozábava na farmě.)

ZE ŽIVOTA RAJHRADSKÉ ZAHRADNICKÉ ŠKOLY

Rajhrad, půvabná obec nedaleko Brna, je znám nejen řadou pozoruhodných kulturních a historických památek, ale také tím, že tu zajímavé kapitoly píše i zdejší Střední odborná škola zahradnická a Střední odborné učiliště Rajhrad. Pro své kvalitní výchovně vzdělávací výsledky patří ke školským zařízením, které mají nezastupitelné místo mezi školami nejen v Jihomoravském kraji. O současném dění v této instituci jsem hovořil s ředitelem školy PaedDr. Markem Kňážíkem.

Pane řediteli, pružně reagujete na potřeby dneška a od začátku škol. roku 2007-8 jste rozšířili stávající nabídku vzdělávacích programů o studium v oblasti „Ekologie a ochrana krajiny“. S jakým zájmem jste se v tomto směru setkali a jaké máte první zkušenosti se započatou výukou?

Na úvod musím připomenout, že naše škola, která je počtem žáků největší střední školou v České republice, vznikla sloučením (r. 2004) dvou školských zařízení s velkou a bohatou tradicí – zahradnickou školou v Rajhradě a zahradnickou školou v Brně-Bohunicích. Po určitých počátečních problémech bylo více než jednoznačné, že potenciál brněnského pracoviště po stránce materiálové, personální i kapacitní umožňuje zavedení nového atraktivního oboru, který vhodně doplní a rozšíří vzdělávací nabídku školy. Dalším impulzem pro zavádění nového studijního oboru na brněnském pracovišti bylo zajištění ekonomické soběstačnosti pracoviště.

Navýšení počtu studentů přinese i větší finanční zajištění plánovaných investičních akcí na stavební úpravy v areálu školy, které byly více než nutné. V neposlední řadě se jedná o obor, který svým zaměřením

a svou podstatou, tzn. kladným vztahem k přírodě a k životnímu prostředí, úzce souvisí se stávajícím oborem vzdělání – Zahradnictvím, který u nás vyučujeme již od r. 1976.

Nový obor „Ekologie a ochrana krajiny“ jsme otevřeli v letošním školním roce a zájem žáků základních škol o studium nás v tomto oboru příjemně překvapil. V prvním ročníku nyní studuje 30 žáků. První zkušenosti, přestože se jedná o krátkou dobu, jsou pozitivní. Snažíme se žáky motivovat a udržet jejich zájem o obor především organizací a náplní praktického vyučování, které jsme nasměrovali do terénu na nejrůznější lokality v Brně a okolí, a na účast v ekologických projektech.

Spolupracujeme s řadou ekologických sdružení a organizací. Poznatky a zkušenosti z průběhu výuky pravidelně vyhodnocujeme, abychom kvalitu vzdělávání mohli stále zlepšovat.

Věnujete se dalšímu vzdělávání pedagogů. Již od r. 2006 působíte ještě s dalšími školami na projektu Institutu celoživotního vzdělávání Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity Brno. Co představuje tato jistě záslužná akce?

Na základě dlouholetých společných aktivit naší školy s MZLU Brno jsme byli požádáni Institutem celoživotního vzdělávání o spolupráci v oblasti vykonávání individuálně řízené pedagogické praxe studentů doplňujícího pedagogického studia.

Byli jsme vybráni a zařazeni do sítě Univerzitních trenérských škol MZLU Brno s úkolem zkvalitnit pedagogickou praxi studentů univerzity – budoucích učitelů odborných předmětů. V současnosti probíhá úvodní etapa výukové části projektu – proškolení učitelů odborných předmětů. Projekt je financován z Evropského sociálního fondu a z rozpočtu České republiky a doufám, že do budoucna přinese prospěch naší škole jak v oblasti zkvalitnění pedagogické kompetence učitelů, tak i v oblasti materiálního vybavení školy.

Vaši studenti trvale využívají získané znalosti a dovednosti při reprezentaci školy v domácích i zahraničních soutěžích. Jaká je jejich aktivita v současnosti.

Jednou z hlavních priorit managementu školy je snaha intenzivně zapojit studenty obou pracovišť – Rajhradu i Brna – do oblasti domácích, ale především zahraničních soutěží, kde mají jedinečnou možnost poznat a porovnat si svoje znalosti a dovednosti se studenty zahradnických škol EU. Pokud chceme být konkurenceschopnou a kvalitní školou na evropském trhu práce, jiná cesta není. Podpora studentů na soutěžích ze strany vedení školy je jednoznačná. Z domácích vazačských a aranžérských soutěží má prioritu Děčínská kotva, Brněnská růže a Flóra Olomouc. Ze zahraničních se pravidelně zúčastňujeme Viktorie Regia konané partnerskou školou v Piešťanech a soutěže v italském Laimburgu.

V r. 2006 se naši studenti zúčastnili mistrovství Evropy studentů zahradnictví konané ve francouzském Roville-aux-Cenes. Z 18 týmů jsme se umístili na 5. místě, což považujeme za velký úspěch. V nedávné době, v listopadu 2007, se naši zástupci úspěšně prezentovali na dalším ročníku Brněnské růže. Jejím absolutním vítězem se stal náš absolvent Přemysl Hytych, který se může pochlubit i úspěšnou reprezentací České republiky na jarní floristické soutěži ve Slovinsku.

Na základě kvalitních výsledků na soutěžích dostávají naši studenti nabídky na odborné praxe u zahraničních firem, např. německé Gerhard Baumschulen ve městě Bad Zwischenahn. Aktivitu školy v tomto směru vysoce oceňuje i náš zřizovatel Jihomoravský kraj.

Závěrem našeho rozhovoru se nemohu vyhnout ani otázce, jak škola spolupracuje se sesterskými školami a firmami v zahraničí?

Významnou etapu spolupráce odstartovala naše účast ve Společenství evropských učitelů zahradnictví, kdy jsme v r. 2004 dostali nabídku na členství v této organizaci a posléze začali spolupráci se zahradnickými partnery v Německu, Belgii, Litvě a na Slovensku. O úspěšné spolupráci svědčí také 14denní pobyt belgických studentů (ZAVYM Eupen) na naší škole uskutečněný počátkem školního roku.

Snažíme se naši spolupráci se zahraničními subjekty stavět nikoliv na kvalitě školy, nýbrž na kvalitě a rovnoprávné vzájemné spolupráci, která bude přinášet pozitivum oběma stranám.

Rozmlouval a rozhovor zaznamenal Ing. Jiří Ptáček

NOVÉ POZNATKY Z PRAXE

Projekt Leonardo da Vinci v Itálii

Na podzim 2007 se 30 žáků kroměřížské Tauferovy střední odborné školy veterinární zúčastnilo mezinárodního projektu věnovanému odbornému vzdělávání. Spolupracovala s námi italská zemědělsko-technická škola Instituto Tecnico Agrario Catanzaro. Cílem projektu bylo především seznámit se s provozem tamějších zemědělských a potravinářských podniků a získat v nich nové poznatky v rámci praxe.

Žáci mimo jiné navštívili mlékárny, výroby sýrů, vinné sklepy, olivové háje a například i velkochovy skotu, ovcí a koz. Ve volném čase podnikali výlety do blízkého okolí,

poznali okolní přírodu, ale také historická centra mnoha měst. Zatím nejmenovanou, avšak velmi významnou součástí projektu byla komunikace v anglickém jazyce. Žáci si tedy procvičili své znalosti, ale především získali nové nezapomenutelné zážitky, a to hlavní – kamarády.

V závěru exkurze účastníci obdrželi Europass – potvrzení o absolvované praxi v Evropské unii.

**Iveta Černá, žákyně 3. B.
TSOŠ veterinární Kroměříž**

NAŠE CESTA ZA POZNÁNÍM

Odborná zahraniční exkurze studentů VOŠ a SŠ veterinární, zemědělské a zdravotnické Třebíč

Vstup České republiky do Evropské unie neznamená pouze možnost volného pohybu takřka po celé Evropě, ale hlavně změnu v možnostech osobního a pracovního uplatnění. Těto skutečnosti si je naše škola dobře vědoma, a proto se snaží žákům poskytnout komplexní vzdělání, které by jim umožňovalo pracovat a žít v jakémkoli státě EU.

Přijetí žáků na radnici v Athu

Jednou z možností, jak si v praxi ověřit získané jazykové dovednosti a praktické znalosti, je zahraniční stáž, či exkurze. Naši studenti se podle studovaných oborů již několik let účastní výměnných praxí ve Francii (Belfort), v Belgii (Ath) a na Slovensku (Humenné). Vzájemnými výměnami chceme umožnit studentům zlepšit odborné znalosti, jazykové dovednosti, obecný rozhled a motivovat je k dalšímu studiu. Studenti i učitelé tak poznají vzdělávací systém, kulturu, historii i prostředí v jiné evropské zemi, budou vědět, proč si mají zlep-

šovat znalosti cizího jazyka. Vzájemná spolupráce se školou v Athu je prioritní pro zemědělské obory školy.

Prohlídka pokusných polí v blízkosti školní farmy

Naše zemědělské obory navázaly na přerušenou spolupráci z poloviny devadesátých let a v r. 2005 byl obnoven projekt spolupráce. Na setkání vedení obou škol byl dohodnut rámec společné činnosti. Ve školním roce 2005–6 proběhly první obnovené výměny. Belgičtí studenti, kteří k nám přijeli, byli s náplní exkurze v Třebíči spokojeni a stejně zajímavou náplň připravili v Belgii pro nás. Další výměna byla naplánována na tento školní rok – byly dohodnuty termíny dalších exkurzí a předány návrhy na rozšíření spolupráce v oblastech: ekologie, měření meteorologických prvků do mezinárodního projektu Globe, soutěže v praktických dovednostech, individuální praxe, výměna pro učitele, internetový program e-Twinning. Při vzájemných výměnách není kladen důraz jen na odbornou náplň exkur-

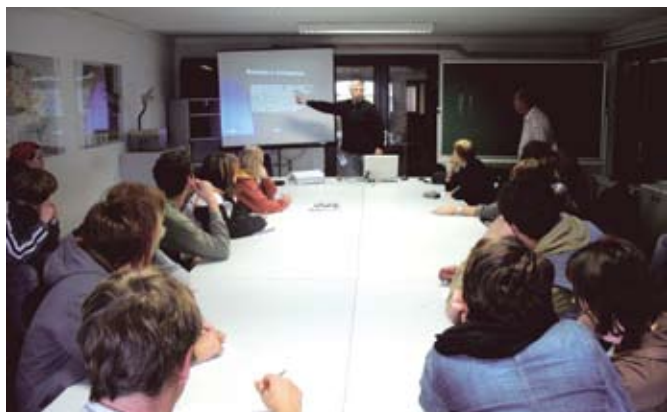
Naši žáci při setkání s představiteli města

Před tropickým skleníkem v areálu školy

ze, ale i sport, kulturu, historii, ... Uvažuje se i o rozšíření spolupráce pro zdravotnické obory.

V polovině října 2007 tedy odjelo 25 studentů oboru Agropodnikání a Veterinární prevence na svůj týdenní pobyt do belgického Athu, asi sedmadvacetitisícového francouzsky mluvícího města, kde sídlí družební škola s obdobným studijním programem. Náplň exkurze byla velice rozmanitá. Největší očekávání směřovala samozřejmě k problematice zemědělství. Je nutné poznamenat, že jsme nebyli zklamáni.

Prezentace belgického zemědělství

Prohlídka školy IPES (Institut Provincial d'Enseignement Secondaire) v Athu nám názorně ukázala, jak lze spojit výuku s praxí. Samotná škola je se svými 1 500 žáky největší v regionu. Škola se skládá ze tří částí – technické (do které patří i zemědělství), kadeřnické a hoteliérské. Nás nejvíce zajímala oblast agropodnikání a veterinární prevence.

Při exkurzi do pokusné a výukové farmy školy a skleníků jsme se podrobně seznámili s výukou cvičení a praxe. Samozřejmě celou dobu u prohlídky jsme srovnávali a diskutovali mezi sebou. Výuka je v této škole jiná než u nás, mnohem víc se blíží skutečné praxi. Na škole

Školní provoz kozí farmy

mají vlastní výrobu sýrů, v laboratořích provádějí placené analýzy pro veřejnost, spolupracují s mateřskými školami a velmi zajímavě vychovávají ke vztahu k přírodě, zvířatům, ekologii už i menší děti.

Školní chemická laboratoř s komerčním využitím

V rámci praktické výuky provozují na školní farmě rostlinnou i živočišnou výrobu. Chovají zde skot, vepře, drůbež a králíky. Velmi zajímavé je využití produkce mléka z vlastní kozí farmy. Přímo na školní farmě je kozí i kravské mléko zpracováváno v sýrárně a vzápětí jsou sýry prodávány opět přímo na farmě v prodejně. Na pozemcích farmy pěstují také plodiny, které jsou využívány jednak pro experimenty, jednak jako krmiva. Meteorologická stanice farmy předává naměřené údaje do sítě belgických meteostanic, odkud zemědělci získávají informace o počasí v celé zemi. Škola na farmě vybudovala ubytovací zařízení, které běžně slouží potřebám praktikujících studentů, nám poskytlo též střešku nad hlavou, ale pamatuje svou kapacitou i na agroturisty. Farma je otevřená, nevyděluje se striktně od okolního prostředí, nežije svým vlastním životem, ale dotváří život svému okolí. O tom by nám

Vedoucí farmy vysvětluje žákům problematiku provozu

mohly povykládat děti z mateřské školky, které si prohlížely „zvířátka“ a pohybovaly se zde naprosto nenuceně, aniž by tušily, že už se vlastně učí.

Vybavení školy není příliš odlišné od vybavení u nás, ale naši pozornost právem upoutaly skleníky, kde se vedle okrasných květin pěstují třeba jahody. Zajímavostí je ovšem skleník s tropickými rostlinami. Příkladem pro nás byly školní chemické laboratoře, které slouží nejen k výuce studentů, ale i jako komerční pracoviště provádějící analýzy půdy, vody i rozbory potravin pro okolní producenty.

Prohlídka muzea obrů v Athu

I další dny našeho pobytu v Belgii jsme se věnovali převážně odbornému vzdělávání. Na plánované exkurze jsme se předem teoreticky připravili. Poznatky z nich určitě uplatníme při výuce odborných předmětů. Při všech exkurzích nás doprovázeli belgičtí studenti a my mohli vyzkoušet různé formy dorozumívání. Samozřejmě jsme si slíbili, že teď už začneme cizí jazyk studovat „jinak“. Večery byly vyplněny sportovním zápolením nebo společnou procházkou do města Ath.

Výroba likérů ve staré zemědělské farmě

Zajímavé exkurze pokračovaly. V Ath, městě obrů, se v budově ze 12. století vaří pivo. Roční výstav je 750 000 lahví různého druhu piva, včetně tolik oblíbeného s ovocnou příchutí. Rodinná čokoládovna nám ukázala, že i malá firma s ruční výrobou kvalitního zboží se dokáže uživit. Belgie se též může pochlubit výrobou různých likérů. Návštěva pálenice umístěné v citlivě restaurovaném historickém objektu nás názorně seznámila s celou výrobou i jednotlivými fázemi procesu destilace.

Farma s belgickou chloubou – plemeno Blue Blanc

Velice poučná byla prohlídka soukromé rodinné farmy specializující se na chov masného plemene skotu Blanc Bleu Belge. Majitel nás provedl celou farmou a vysvětlil problematiku a specifčnost tohoto chovu od inseminace až po porážku jatečného kusu. Plemeno belgické modrobílé se řadí mezi extenzivní plemena středního tělesného rámce. Plemeno nabývá stále většího světového významu především v oblasti užitkového křížení s mléčnými plemeny. Svoji oblibu si získalo především díky vynikající masné užitkovosti. V čistokrevné formě jsou zvířata chována ve velké míře pouze v zemi původu, v ostatních zemích se čistokrevné chovy vyskytují spíše pro účely šlechtění

Výroba čokolády z kakaových bobů

a produkci plemenného materiálu. Do České republiky bylo toto plemeno importováno v čistokrevné formě poprvé v r. 1994 do VÚŽV Uhřetěves. V posledních letech se projevuje o toto plemeno velký zájem, a to především pro využití v užitkovém křížení.

V Bruselu před Atomiem s třídní učitelkou

Naši hostitelé pro nás připravili návštěvy dalších zajímavých míst. Ve městě Thuin jsme prošli terasovité zahrady, které má díky své poloze tak příznivé mikroklima, že se zde pěstují rostliny, jež by se v celé Belgii jen těžce hledaly – včetně vinné révy. Bruggy, Benátky severu, nás okouzly svým malebným historickým centrem, mnoha památkami a Michelangelovou Bruggskou madonou. Ne nadarmo je toto město zapsáno do Seznamu kulturního dědictví UNESCO. Strépy Thieu, zdymadla na Canal du Centre, představují výsledek technického umu konstruktérů a stavitelů. Dvě obří vany o rozměrech 112 na 12 m dokážou za 40 minut přemístit loď o výtaku 1 400 t do výšky 73 m. Brusel s historickým Grand Place, soškou chlapce Manneken Pis, Atomiem, Minievropou a typickými belgickými pralinkami. Klášter v Lessines s expozicí zdravotnictví.

Hrobka Jana Lucemburského

Pobřeží Severního moře v lázeňském městě Ostede. To byly další zajímavé cíle naší cesty.

A v neposlední řadě nesmíme opominout ani společenské akce – oficiální přijetí na radnici představiteli města, setkání s vedením školy, ale i přátelská setkání s žáky, učiteli v učebnách, provozech, u jídla a při sportu.

Hřbitov amerických vojáků v Lucembursku

Využili jsme i dlouhou vzdálenost. Cestou do Belgie jsme navštívili Lucemburk, rodný hrad a také hrobku krále Jana Lucemburského. Monumentálně na nás působil hřbitov amerických vojáků padlých v 2. světové válce. A na zpáteční cestě jsme si zase prohlédli Paříž z Eiffelovy věže a zažili atmosféru finále mistrovství světa v ragby. Stávkující městská doprava nás sice připravila o noční prohlídku Paříže, ale zažili jsme opravdový, čtyřhodinový „traffic jam“ přímo v centru nočního velkoměsta.

Když v Paříži stávkuje městská doprava

A co říci na závěr? Všechna naše očekávání byla zcela naplněna. Viděli jsme, jak se žije, studuje a pracuje v Belgii. Poznali jsme nové přátele a nové poznatky. Můžeme srovnávat, můžeme hodnotit. A hlavně sebe posunout zase o krok dále.

Mgr. Jaroslava Pospíšilová, VOŠ a SŠVZeZ Třebíč

SÚŤAŽ V AGROINŠTITÚTE NITRA

Agroinštitút Nitra v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva SR a Európea Slovakia, v rámci schváleného projektu „Nové európske cesty v pôdohospodárskom vzdelávaní“, organizoval vo svojich priestoroch v dňoch 10.–13. 12. 2007 odborné vzdelávacie aktivity. Súčasťou projektu bola súťaž odborných zručností žiakov v oblasti floristiky „Vianočná väzba 2007 a Medzinárodná odborná konferencia k celoživotnému vzdelávaniu na tému „Vzdelávanie pre rozvoj vidieka“ (Európska dimenzia celoživotného vzdelávania vo vzťahu k trhu práce, kvalita odborného pôdohospodárskeho vzdelávania a príprava mládeže na povolanie v SŠ a i....).

Tak ako po iné roky, aj tohto roku pozornosť návštevníkov upútali vystavené práce z 15. ročníka Celoslovenskej súťaže odbornej zručnosti žiakov – floristov so zahraničnou účasťou. Súťažná aktivita má už svoju tradíciu. Pri jej realizácii sa vždy akceptovala vzájomná spolupráca a súčinnosť vyhlasovateľa, usporiadateľa a jednotlivých odborných komisií a subkomisií pre príslušné záhradnícke zamerania a najmä jej výsledné ciele, ktoré rozvíjajú tvorivé myslenie a upevňovanie vedomostí, zručností, návykov, iniciatívu a najmä ukážku výnimočného talentu aj u žiakov s príbuznou profiláciou k záhradníckym odborom. Súťaž sa konala 11. decembra 2007 v priestoroch Agroinštitútu Nitra. Celkom sa prihlásilo 45 žiakov zo 14 škôl. Súťažilo sa v dvoch úlohách:

- **Prvá súťažná úloha:** „Vianočná girlanda“ spracovaná voľnou technikou s minimálne 50 % zastúpením rastlinného materiálu a časovým limitom 60 min.
- **Druhá súťažná úloha:** „Vianočná fantázia – Vianočná rozprávka“ s priestorovou kompozíciou do interiéru, obojstrannosťou, ľubovoľnou technikou spracovania, s 50 % zastúpením rastlinného materiálu, s určitými priestorovými parametrami, s časovým limitom vykonania 90 minút.

Hodnotiaca komisia vychádzala z platných „Kritérií pre hodnotenie floristických súťaží“ a určila nasledovné poradie prvých troch najlepších:

Súťaž jednotlivcov:

I. súťažná úloha

1. miesto Ľubica Štefulová: 299 bodov – ZSŠP Rakovice
2. miesto Lucia Dudeková: 293 bodov – ZSŠP Rakovice
3. miesto Bianka Németh: 283 bodov – ZSŠPaZ Kravany nad Dunajom

II. súťažná úloha

1. miesto Péter Halász: 300 bodov – MGKB Budapešť
2. miesto Ľubica Štefulová: 293 bodov – ZSŠP Rakovice
3. miesto Adam Šimonovič: 289 bodov – ZSŠZ Malinovo

Súťaž družstiev:

1. miesto ZSŠP Rakovice: 1 646 bodov
2. miesto SOUP Košice: 1 526 bodov
3. miesto MGKB Budapešť: 1 482 bodov

Možno konštatovať, že súťaž priniesla množstvo nových inšpirácií nielen samotným žiakom a pedagogickým zamestnancom, ale i celej návštevníckej verejnosti. Viaceré nápady zaujali nielen pre svoju ideu, ale aj stvárnenie. Tak ako od každého, aj od tohto podujatia sme očakávali niečo konkrétne, čo dáva určitý obraz o „niečom“ a možno povedať, že sa naše očakávania potvrdili, pretože sa súťažiaci snažili osvojiť si estetické a kompozičné princípy viazačskej a aranžérskej tvorby, dobre sa prezentovali po odbornej stránke a zúročili svoj talent a usilovnú prípravu, či už na hodinách praktického vyučovania alebo v krúžkovej činnosti (aj SŠ s príbuznými ŠO a UO).

A je nepopierateľné, že medzi účastníkmi súťaže bolo a je veľa takých, ktorí vynikajú svojím talentom a nadaním v tejto oblasti.

Podujatie malo všetky prvky profesionálnej súťažnej atmosféry, organizačnej a realizačnej činnosti, náročnosti na materiálno-technické a personálne zabezpečenie (vecné, hodnotné ceny) a morálne ocenenie žiakov a pedagogických zamestnancov stredných škôl. Preto je potrebné i v budúcnosti organizovať takéto aktivity, a v nemalej miere ich aj finančne podporovať. Aj to bolo nakoniec želaním účastníkov tohto stretnutia.

V zastúpení organizátorov tejto prezentačnej aktivity touto cestou vyjadrujeme poďakovanie všetkým účastníkom za ich aktívnu prácu a preukázané majstrovstvo na tomto zaujímavom podujatí.

Ing. Peter Barboriak
Agroinštitút Nitra

„LANŠKROUNSKO ZE HŘBETU KONĚ“

Výmenný pobyt žiakov SOŠ Kežmarok

Slogan „Lanškrounsko ze hřbetu koně“ z propagačného letáčka lanškrounského regiónu v Pardubickom kraji sa naplnil do bodky. Počas týždňového výmenného pobytu sa 5-členná skupina žiakov zo Strednej odbornej školy (SOŠ) v Kežmarku, s odborným zameraním na agroturistiku, aktívne zúčastnila na vyučovacom procese, aby nadobudli nové vedomosti a odborné poznatky z chovu koní a jazdeckta v Strednej zemědělské škole (SZeŠ) v Lanškroune. Táto spolupráca pokračuje už druhý rok.

SZeŠ Lanškroun má aj svoj školský majetok, ktorého hlavnou činnosťou je vzdelávacia, hospodárska je iba vedľajšou činnosťou, takže majetok je podporovaný Pardubickým krajom. Je určený predovšetkým na vyučovanie praxe v študijnom odbore agropodnikanie pre odborné zameranie agroturistika a chov koní a jazdeckto.

Výmenný pobyt žiakov SOŠ Kežmarok trval od 4. 11. do 9. 11. 2007 a bol dostatočne dlhý na zoznámenie sa so školou, s niektorými pracoviskami u súkromných chovateľov koní, u ktorých sa konala odborná prax, a tiež na spoznanie zaujímavostí, krás a atrakcií v Lanškroune a jeho okolí.

Prvý deň pobytu sme sa zoznámili so školou, s učiteľmi a žiakmi, s organizáciou vyučovania a školským majetkom. Po obedňajšej prestávke začal prvý jazdecký výcvik v malej jazdiarni pod vedením skúseného trénera pána Ladislava Novotného. V utorok sme si na videu pozreli preteky koní a možné pády jazdcov a navštívili chov koní na pracovisku praxe v Ostrove u súkromného podnikateľa. Po obede pokračoval výcvik jazdeckta. Streda bola venovaná spoznávaniu okolia Lanškrounu. Navštívili sme „Smetanovu Litomyšľ“, krásny renesančný zámok s historickým divadlom, ktoré sa stále využíva pre verejnosť. Prehliadli sme si zámockú záhradu, historické centrum mesta a Smetanov rodný dom a sochu Aloisa Jiráka. Pre svoju bohatú históriu, kultúru a architektonické skvosty je Litomyšľ zapísaná

v zozname kultúrneho a historického dedičstva UNESCO. Vo štvrtok sme si pozreli úrodnú lanškrounsku kotlinu z vtáčej perspektívy. Rozhľadňa je prevýšená 100 m oproti mestu Lanškroun, čo znamená zmenu pestovateľských podmienok z úrodnej hnedozemnej pôdy do menej úrodnej. Jazdecká trasa v kočiari so zapriahnutým prekrásnym „slezským“ norikom nepokračovala až na pútnické miesto Mariánsku Horu (pre nepriaznivé počasie), ale i tak bola pre nás zážitkom. Chladnokrvného norika Streihuna sme obdivovali aj vo veľkej jazdiarni pri jazde zručnosti s kladou cez prekážky. Nakoniec sme absolvovali posledný jazdecký výcvik. V piatok a sobotu SZeŠ Lanškroun organizovala Deň otvorených dverí. Keď sme sa ráno lúčili, spoločenská miestnosť školy bola preplnená žiakmi z miestnych základných škôl.

Naše poďakovanie patrí trénerovi pánovi Ladislavovi Novotnému, učiteľovi praxe Ing. Jiřímu Hřebíčkovi, ale aj všetkým učiteľom a žiakom, ktorí nám umožnili nahliadnuť do života školy. A samozrejme aj pracovníkom internátu a vedúcemu vychovávateľov i Bohdanovi Melnykovi za pohostinnosť. Najväčšie poďakovanie však patrí riaditeľom obidvoch škôl RNDr. Danielovi Dudzikovi a Ing. Vladislavovi Fiedlerovi za nadviazanú spoluprácu a finančné zabezpečenie výmenného pobytu.

Ing. Oľga Benčová
SOŠ Kežmarok

VÝSTAVY A VELETRHY V ROCE 2008

Termín	Stát	Město	Název výstavy/veletrhu	Nomenklatura
15.–19. 1.	Dánsko	Herning	AGROMEK	mechanizace, skot, prasata
18.–28. 1.	Německo	Berlín	GRÜNE WOCHE + IGW	zemědělství, výživa, zahradní stavby
25.–27. 1.	Portugalsko	Lisabon	AGROTEC	zemědělství, lesnictví, skot
30. 1.–1. 2.	Ukrajina	Kyjev	INTERAGRO	zemědělství
6.–10. 2.	Řecko	Soluň	AGROTICA	zemědělské stroje, vybavení, dodávky
7.–9. 2.	Německo	Berlín	FRUIT LOGISTICA	marketing ovoce a zeleniny
15.–17. 2.	Polsko	Poznaň	POLAGRA– PREMIERY	zemědělská mechanizace
21.–24. 2.	Německo	Norimberk	BIOFACH	bioprodukty
26.–28. 2.	Izrael	Tel Aviv	ISRA WIN EXPO	vinařství
27. 2.–2. 3.	Portugalsko	Braga	AGRO	zemědělství, chov skotu, potraviny
2.–5. 3.	Německo	Mnichov	MBK PLUS	veletrh pro řezníky, pekaře a cukráře
6.–10. 3.	Francie	Lyon	WINE FAIR	vinařství
30. 3.–2. 4.	Rakousko	Salcburk	L-TEC, VIN AUSTRIA	gastronomie, potravinářství, vína, lihoviny
1.–4. 4.	Rusko	St. Peterburg	INTERFOOD	potraviny, nápoje, ingredience
3.–7. 4.	Itálie	Verona	VINITALY	vína, lihoviny
6.–9. 4.	V. Británie	Birmingham	FOOD & DRINK EXPO	jídlo, nápoje
11.–13. 4.	Polsko	Poznaň	GARDENIA	zahradnictví
12.–15. 4.	Rakousko	Vídeň	VINOVA	vinařství
18.–20. 4.	Německo	Hamburk	HANSEPFERD HAMBURK	koně
12.–16. 5.	Čína	Šanghaj	SIAL CHINA	potraviny
3.–6. 6.	V. Británie	Stoneleigh	ROYAL SHOW	komplexní zemědělství
11.–14. 6.	Čína	Bangkok	CANTECH ASIA	konzervační technologie
14.–18. 8.	Čína	Hongkong	FOOD EXPO	potravinářské produkty a technologie
21.–25. 8.	Slovensko	Nitra	AGROKOMPOLEX, BIO	zemědělství, potravinářství, biopotraviny
28.–31. 8.	Rakousko	Klagenfurt	ILTERNAT. HOLZMESSE	dřevařství, lesnictví, bioenergie
9.–12. 9.	Francie	Rennes	S.P.A.C.E.	zemědělství
14.–18. 9.	Polsko	Poznaň	POLAGRA - TECH	potravinářské technologie, catering
16.–17. 9.	Německo	Kolín n. Rýnem	ORGANIC TRADE FORUM	bioprodukty v maloobchodě
16.–21. 9.	Chorvatsko	Záhřeb	VINOVITA	vinařství, vinohradnictví, sklepnictví
3.–5. 10.	Polsko	Poznaň	FARMA	chov zvířat, zahradnictví
4.–19. 10.	Belgie	Brusel	SALON de L' Alimentation	potravinářství
9.–19. 10.	Švýcarsko	St. Gallen	OLMA	zemědělství a výživa
14.–17. 10.	Nizozemí	Amsterdam	INTERNAT. HORTI FAIR	zahradnictví
19.–23. 10.	Francie	Paříž	SIAL PAŘÍŽ	potravinářství
25.–30. 11.	Albánie	Tirana	PANAIR	obchodní veletrh

K výše uvedeným (i jiným) výstavám a veletrhům připraví podle vaší objednávky služby v zahraničí, vč. odborných exkurzí, zajištění ubytování, dopravy a další – termín odjezdu i příjezdu, studijní pracovní cesty:

Cestovní kancelář AGRO TOUR Praha, s.r.o., P.O. Box 59, 150 04 Praha 5, Brdičkova 1878/2
tel.: 235 518 118, 604 985 756, e-mail: agrotour@iol.cz, www.agrotour-praha.cz

---

AGROKOMPLEX NITRA

Kalendár výstav 2008

(Dokončenie z čísla 5)

25. – 26. 10 2008

VÝSTAVA PSOV

12. výstava psov Nitra Canis

12. – 15. 11. 2008

VEDA – TECHNIKA – VZDELÁVANIE

Veľtrh vedy, techniky a vzdelávania

MEDACTA

Medzinárodná výstava učebných pomôcok, didaktickej techniky, vzdelávacieho softvéru,
odbornej a učebnicovej literatúry

29. – 30. 11. 2008

MEDZINÁRODNÁ VÝSTAVA MAČIEK VŠETKÝCH PLEMIEN

5. – 7. 12. 2008

CHOVATELSKÉ DNI

12. celoštátna výstava drobných zvierat

ROK 2008

– rok zmien v trutnovskom školstve

Letopočty, zakončené pro Česko magickou osmičkou, se projeví i v lesnickém školství. Na základě usnesení č. ZK/23/1454/2007 z 23. zasedání zastupitelstva Královéhradeckého kraje (13. 9. 2007) došlo ke sloučení Vyšší odborné školy lesnické a Střední lesnické školy Trutnov se Střední školou lesnickou a zemědělskou ve Svobodě nad Úpou a Školním polesím Trutnov.

Od 1. ledna 2008 se mění i název organizace na **Česká lesnická akademie Trutnov – střední škola, vyšší odborná škola**, Lesnická 9, 541 11 Trutnov. Právním nástupcem, který přejímá veškeré právní závazky uvedených organizací, je Vyšší odborná škola lesnická a Střední lesnická škola Trutnov, další dvě organizace, a to Střední lesnická a zemědělská škola ve Svobodě nad Úpou a Školní polesí Trutnov jsou k 31. 12. 2007 zrušeny a vyřazeny z rejstříku škol a školských zařízení. Ředitelem České lesnické akademie se stal Mgr. Jan Korbelař.

Kontaktní spojení akademie – tel.: 499 811 413, fax: 499 811 414, ekonomický úsek bude sídlit ve Svobodě n. Ú., Horská 134, s tel. spojením 499 871 106 a faxem 499 871 103.

V současné době má akademie vyšší odborné studium (ukončené absolutoriem), čtyřleté maturitní studium a pětileté maturitní dálkové studium, a tříleté studium (ukončené závěrečnou zkouškou s výučním listem). Ve spolupráci s fakultou lesnickou a dřevařskou České zemědělské univerzity v Praze je provozováno bakalářské studium.

Studovat lze studijní programy: 41-46-M/001 Lesnictví v Trutnově, 41-45-M/001 Mechanizace a služby ve Svobodě, připravován je (od šk. r. 2008–9) maturitní obor 16-01 M/002 Ochrana přírody a prostředí v Trutnově. Program 41-56-H/001 zabezpečuje vzdělání v oboru Mechanizátor lesní výroby v tříletém studiu ve Svobodě. Vyšší odborná škola umožňuje tříleté studium s právem udělení titulu DiS. a je zaměřena na schopnost řešení nových směrů

hospodaření a úpravy krajiny. Bakalářský obor má název Provoz a řízení myslivosti.

Podrobnější údaje uveřejnil ředitel akademie Mgr. Korbelář v Lesnické práci č. 9 (s. 578) v r. 2007 a lze je najít na internetu na www.clatrutnov.cz a www.sslz.cz

Dr. Ing. Eugen Král, CSc., ČLA Trutnov

ROK 1918 A NAŠE ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLSTVÍ

2. díl

České země začínaly se 161 zemědělskými školami

Počátkem školního roku 1918/19 bylo na území pozdější Československé republiky celkem 170 zemědělských škol, z toho v českých zemích 161. Jejich oborová struktura vyplývá z následujícího přehledu:

Vysoké	2
Akademie	2
Střední hospodářské	10
Střední lesnické	3
Střední ovoc. vinařské	1
Rolnické	21
Zimní	75
Lesnické nižší	5
Zahrad., ovoc., vinařské nižší	7
Speciální	6
Hospodyňské celoroční	14
Hospodyňské letní	15

Ze 161 škol v českých zemích působilo v Čechách 89, na Moravě 66, ve Slezsku 6. Ve 108 (tj. 67 %) se vyučovalo jazykem českým a v 53 (33 %) jazykem německým. V českých zemích nebylo škol státních, vyjma zemědělského oddělení české techniky v Praze. Část jich byla spravována zemskými orgány (na Moravě a ve Slezsku většina), ostatní byly okresní, obecní či spolkové, spravované kuratoriem za dozoru a podpory země (= školy kuratoriální, země podporované) a školy soukromé.

Podle zákona č. 281 Sb. ze dne 9. dubna 1920 nejvyšší správa a dozor nad veškerým zemědělským školstvím – s výjimkou škol vysokých – byla svěřena ministerstvu zemědělství. Všechna práva, povinnosti a také plná zodpovědnost přešla tedy na jeden subjekt. Podle ústavní listiny z 29. února 1920 totiž zákonodárná a správní činnost

zemských sněmů zanikla. (Samozejmě, bez problémů to nebylo: např. v r. 1921 nejvyšší správní soud řešil kompetenční spor mezi ministerstvem a zemským úřadem v Brně.) Nový útvar nového ministerstva čekalo řešení mnoha velmi závažných a různorodých problémů – a žádný z nich nesnesl odkladu!

Možnosti vysokoškolského zemědělského vzdělání se rozšiřují ihned

Záhy po vzniku nového státu se rozšiřují možnosti vysokoškolského odborného vzdělávání. Již 12. prosince 1918 (na druhém zasedání Národního shromáždění) je zákonem č. 76 zřízena Vysoká škola veterinární s celostátní působností. Jejím sídlem se stalo Brno. Činnost zahájila slavnostním způsobem 11. listopadu 1919. Jejím prvním rektorem byl MUDr. Edward Babák (1873–1926), profesor fyziologie na lékařské fakultě Karlovy univerzity. Tímto datem se završuje dlouholetý vývoj školního vzdělávání v tomto oboru. Výuka veterinárních disciplín na vysokoškolské půdě začala u nás koncem 18. století. Na pražské univerzitě byla oficiálně stolice zvěrolékařství založena výnosem ze dne 23. listopadu 1794, i když přednášky, zpočátku dobrovolné, později povinné pro lékaře a ranhojiče, začaly již o deset let dříve (1784). Zhruba ve stejném období (1783) měly být zahájeny také přednášky na medicinsko-chirurgickém učení v Olomouci, ale pro finanční problémy se jejich začátek posunul až na rok 1805. Samostatná katedra zvěrolékařství byla zde úředně zřízena dvorním dekretem z 23. dubna 1813.

Novým organizačním řádem, vydaným výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 1. září 1920, byly změněny odbory české techniky v Praze na samostatné vysoké školy, které však nadále zůstaly ve volném spoje-

Budova Zemské hospodyňské školy v Kroměříži z r. 1908 zvýšenému zájmu po r. 1918 nestačila – dostavba nového patra v r. 1931 situaci vyřešila

ní s Českým vysokým učením technickým v Praze. A tak z hospodářského odboru vzniká Vysoká škola zemědělského a lesního inženýrství (VŠZLI). Před tím totiž, 12. března 1919, byl k odboru zemědělskému přičleněn odbor lesnický (v pozdějších letech znovu oddělen i znovu přičleněn).

Od r. 1920 VŠZLI začala využívat školní statek Uhříněves (tehdy o celkové výměře 574,81 ha), získaný zprvu v nájmu a v r. 1923 zakoupený za podpory Družstva hospodářských lihovarů a Československého průmyslu cukerního. Ke statku patřily dva dvory, mlýn a rybník v Podlesku. V r. 1928 byl v rámci statku zřízen ústav pro hospodárnost práce v zemědělství, který byl součástí vědecko-technické instituce pod názvem Masarykova akademie práce v Praze.

Vysoká škola zemědělská v Brně byla zřízena zákonem ze dne 24. července 1919, ačkoliv snahy o vysoké učení zemědělské na Moravě začínají, stejně jako v Čechách, dávno před tím (1863). Škola byla administrativně organizována samostatně bez připojení k jinému vysokému učení. Měla dva odbory – zemědělské inženýrství a lesní inženýrství. Prvním rektorem školy byl významný mykolog a fytopatolog profesor PhDr. František Bubák (1866–1925). Začátkem r. 1923 byl pro školu získán lesní velkostatek Adamov, převzatý statkem z panství Lichtenštejnského. Děлил se na 7 plesí, jejichž

Nové Vysoké škole zemědělské v Brně nabídlo město také novou budovu v Černých Polích

celková výměra činila 8 000 ha. Pro účely výuky zemědělského inženýrství začala škola od r. 1925 využívat státní statek v Žabčicích, tehdy ve výměře 394,97 ha.

Pro potřeby zemědělství v německých krajích republiky upraveno bylo i vysokoškolské studium s německou řečí vyučovací. V r. 1920 byla zemědělská akademie v Děčíně-Libverdě přeměněna na zemědělský odbor a ten přičleněn k Německé vysoké škole technické v Praze. K dispozici měla také školní statek (nájem z panství Thun-Hohensteina) o rozloze 83 ha, který využívala už dřívější akademie.

Reforma ostatního zemědělského školství se hledala v nejužší spolupráci s pedagogickou obcí

Nové vedení zemědělského školství začalo hledat východiska z dané situace v úzké spolupráci s co nejširší pedagogickou obcí. Bylo zorganizováno pět celostátních konferencí zemědělského učitelstva. První, koncem r. 1919 v Praze, měla podat obraz momentálního stavu a tím také definovat aktuální potřeby zemědělského školství v jednotlivých zemích. Otázkám pedagogickým a metodicko-didaktickým byla věnována druhá konference v září 1920 v Brně. V roce 1921 se konaly dvě, a to společně učitelstva českého a slovenského v červenci v Plzni a v září celostátní konference německého zemědělského učitelstva v Libverdě. Jejich jednání bylo pro reformní kroky klíčové. Kromě společných problémů projednávaných v plénu, byly následně ve 4 sekcích (pro školy střední, nižší, lesnické, hospodyňské) připraveny učební plány a učební osnovy jednotlivých typů škol.

Poslední celostátní konference proběhla v červenci 1923 v Praze a byla věnovaná otázkám pedagogicko-didaktickým. Slavnostní zahájení se uskutečnilo ve Smetanově sále Obecního domu hlavního města Prahy. Přizvány byly přední evropské osobnosti zemědělské vědy, které ve svých

Ojedinelá Dívčí zahradnická škola, která zahájila své působení v r. 1923, sídlila v této budově v Praze-Krči

referátech (na plenárních zasedání) nastínilly současný stav poznání ve svých oborech. Dr. P. Becquerel, profesor rostlinné fyziologie univerzity pařížské, přednášel na téma „Nejnovější výzkumy ve Francii, Anglii a Americe“ o tvorbě nové živé hmoty. Dr. Sima M. Lozanič, emeritní ministr a vyslanec srbský v Londýně, profesor univerzity bělehradské, na téma „Věda ve službách zemědělství“, Dr. E. Laur, profesor zemědělského oddělení curyšské techniky, sekretář Švýcarského svazu rolnického, na téma „Vyučování soukromé ekonomiky zemědělské na vyšších školách hospodářských“, Dr. F. Aereboe (čti Arbó), profesor hospodářské správy na Vysoké škole zemědělské v Berlíně, na téma „Hnojení a otázka výživy rostlin s hlediska správo vědného“. Další tři dny se jednalo v posluchárnách české a německé techniky v Praze. Přednášejícími byli přední odborníci domácí. Námětem byla jednak odborná, jednak pedagogicko-didaktická témata. Jedno odpoledne bylo věnováno exkurzím do předních pražských podniků. V průběhu konference byla také otevřena poměrně obsáhlá výstava státního ústavu učebních pomůcek, která zabírala tři prostorné sály české techniky na Karlově náměstí. Kromě těchto porad na tak široké bázi se konala řada jednání věnovaných dílčím odborným oblastem a jednotlivým kategoriím škol. Průběh a výsledky všech jednání byly pečlivě zpracovány, vyšly tiskem a staly se podkladem prováděných reforem.

Nová vývojová etapa zemědělského školství začínala s těmito typy škol:

1. vyšší školy hospodářské,
2. nižší školy hospodářské (školy rolnické a odborné školy hospodářské, později také jednoroční hospodářské školy),
3. školy hospodářské (vyšší a nižší)
4. školy zahradnické, ovocnicko-vinařské (vyšší a nižší),
5. školy lesnické (vyšší, pro lesní hajny a dřevařské),
6. školy speciální (rybářské, mlékařské, meliorační, družstevní apod.),
7. lidové školy hospodářské, které v pravém slova smyslu nebyly odbornými zemědělskými školami, ale více pokračovacími školami venkovskými.

Přijat byl také návrh na změnu oficiálního názvu některých škol: dosavadní střední byly změněny na vyšší hospodářské a lesnické, dosavadní zimní na odborné hospodářské. Zároveň byla zavedena jednotná vyučovací doba, jednotné učební plány, při čemž bylo pamatováno na možnost přizpůsobení škol speciálním potřebám regionálního charakteru, stanoveny jednotné přijímací podmínky, stanoveny zásady organizace vydávání učebnic atd.

Jak je vidět, pevnou součástí zemědělského školského vzdělávacího systému se staly lidové školy hospodářské. Tím se uzavřela poměrně dlouhá etapa hledání. Již počátkem

Masarykova státní vyšší hospodářská škola v Opavě, zřízená v r. 1920, se počátkem r. 1927 dočkala nové budovy

šedesátých let 19. století vídeňské ministerstvo orby jednalo s ministerstvem duchovních věcí a vyučování o „pokračovacích školách hospodářských“, které měly být schopny na venkově plnit vzdělávací funkce účinněji než stávající „opakovací hodiny“. (Ty měli navštěvovat – v neděli a ve svátek – žáci obojího pohlaví po skončení povinné šestileté školní docházky, tedy od 13. do 15. roku věku). Dohoda, přijatá v r. 1868 stanovila zásady zřizování pokračovacích škol: měly vznikat při tehdejších národních školách, jejich učitelé se měli také podstatnou měrou podílet na výuce, náklady měly být hrazeny ze zemských prostředků (za případné podpory ministerstva nebo i soukromých osob), účast měla být zatím dobrovolná, pokud se tím nahrazovaly obligátní opakovací hodiny, měnila se na povinnou. Počínaje sedmdesátými léty 19. století – takovéto školy (spíše kurzy) začaly vznikat, ale k jejich výraznějšímu rozšíření prakticky až do konce monarchie nedošlo (do konce r. 1918 jich po různou dobu působilo jen 28).

Záhy po převratu byla i tato oblast svěřena ministerstvu zemědělství. Zákonem č. 75 Sb. z 29. ledna 1920 byly tyto pokračovací školy hospodářské nahrazeny lidovými školami hospodářskými. Ty, díky snadné dostupnosti a nízkým udržovacím nákladům, měly kromě prohloubení všeobecného vzdělání umožnit nejširším vrstvám zemědělského dorostu, včetně zemědělské čeledi a zemědělského dělnictva, získat také základy vzdělání odborného. Jejich zřízení se povolovalo tam, kde si to obce nebo zájmové korporace přály. Pokud tato škola byla v obci povolena, pak návštěva pro mládež z těchto obcí věnující se zemědělství byla povinná. Jejich počet rychle rostl, za 10 let – k 31. prosinci 1930 – bylo v celém státě 972 lidových hospodářských škol všech národností, které navštěvovalo přes 40 000 žáků, z toho 18 000 chlapců a 22 000 dívek.

Pokračování příště

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

TOVÁRNA NA STROJE, MOTORY A SLÉVÁRNA

Jana Pujmana v Novém Ransku u Ždírcu nad Doubravou

Obec Ransko je poprvé zmiňována v souvislosti se železářskou dílnou a hamrem již v r. 1393 a jako huť je uváděna již v r. 1630.

Již jméno Ransko naznačuje, že zde byly hamry (široko daleko byly slyšet rány při kování a výrobě železných dejlů). Zdejší region byl bohatým nalezištěm poměrně kovnatých rud a mimo to zde byly hluboké listnaté lesy, kde převládal buk. Tato okolnost umožnila vedle těžby rud i zpracování bukového dřeva na kvalitní dřevěné uhlí. Tento proces se v českých regionech nazýval žďáření (odtud názvy obcí Žďár, Ždírec, Žďárec). Již ve 14. století byly zdejší rudy zpracovávány.

Traduje se legenda o budoucím králi Karlu IV: V době kdy byl ještě kralevicem, se se svou družinou pohyboval v těchto končinách a na Bíleckém brodu řeky Doubravy a ztratil podkovu. Novou mu vykovali ranečtí.

První dochované zmínky o železářství v tomto kraji jsou kupní smlouvy mezi hamernickými mistry. Počátkem 17. století (uváděn letopočet 1630) přechází zdejší hamry – železářny do rukou šlechtického rodu Ditrichštejnů. Huť prosperovala podle toho, jak se dařilo zajišťovat dostatečné množství surovin pro výrobu železa. Někdy bylo nutno několik desítek let čekat, až doroste dostatek kvalitního dřeva vhodného ke žďáření.

Poslední největší rozkvět hutí nastal v době, kdy Rakousko-Uhersko začalo s budováním železniční sítě. Na výrobě kolejnic se velkou měrou podílela i ranecká huť. V druhé polovině 19. století zaměstnávala až 1500 pracovníků, z nichž bylo až 300 slévačů. Slévárenskou tradici lze počítat od r. 1807, kdy Ditrichštejnové instalovali na Ransku dvě kupolové pece podle štyrského vzoru. Roku 1838 byla zřízena soustružnická dílna. Rozkvět slévárnictví v 19. století je dokumentován celou řadou dochovaných památek (reliéfní práce, náhrobní desky, kříže, ale i odlitky pro vznikající průmysl zpracování dřeva a vodohospodářství).

Historie hutní a slévárenské výroby byla přerušena r. 1877, kdy zanikla huť na Starém Ransku zejména proto, že huť v té době již vyráběly železo rentabilněji pomocí koksu.

V sedmdesátých letech 19. století, v době celosvětové hospodářské krize, nastal postupný úpadek výroby, až nakonec v r. 1886 byly železářny definitivně uzavřeny. To však nebyl konec strojírenské tradice.

Koncem 19. století začaly v Ransku totiž vznikat malé firmy, využívající znalostí a šikovnosti místních lidí. Na Starém Ransku vznikla v r. 1882 strojírna Josefa Janáčka a v Novém Ransku o tři roky později strojírna Jana Pujmana. Jan Pujman byl schopným podnikatelem, který se zabýval vývojem a konstruováním stacionárních pohonů. Jednalo se o benzínové a petrolejové motory, které v té době začaly významně měnit průmysl a vytlačovat zastaralé transmise. Od r. 1906 se Pujmanova strojírna ještě rozšířila o slévárnu. Tím byla konečně slévárenská tradice v regionu obnovena.

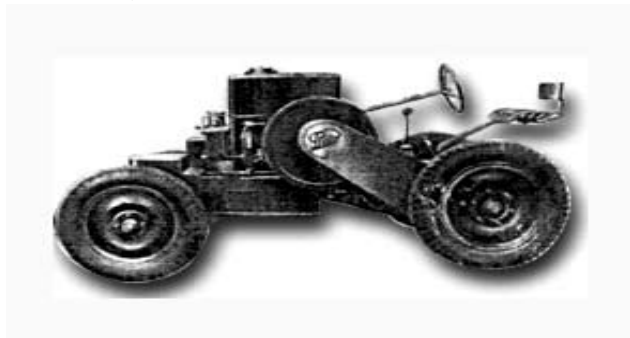
Po 1. světové válce, kdy již pracovali ve firmě i synové Jan a Karel, přistoupila firma k výrobě zemědělských strojů. Nejznámější byly mobilní mlátičky a sekačky, kde byly Pujmanovy motory úspěšně používány. Začátkem třicátých let vyvinuli Pujmanové traktor tovární značky „Pluto“. Od r. 1926 se firma oficiálně nazývala „Jan Pujman, továrna na stroje a slévárna“, Nové Ransko. Typickým výrobním programem firmy byly zemědělské malé čistící mlátičky, sekačky, traktory, stacionární pohony, petrolejové motory a lisy. Velmi známým byl traktor „Pujman – Pluto“ vyráběný v letech 1939–1942 (viz obr.).

Firma byla také významným vývozcem. Bohužel během 2. světové války byla donucena pracovat pro říšský zbrojní průmysl a přestože po válce prokázala rodina Pujmanova svou odbojovou činnost, stali se její zástupci národními správci pouze na krátkou dobu.

Nový rozkvět firmy Jana Pujmana nastal krátce po 2. světové válce. V prosinci 1948 však byla firma definitivně znárodněna a začátkem padesátých let se stala výhradně slévárnou šedé litiny a odlitků ze slitin hliníku a mědi. Koncem padesátých a začátkem šedesátých let došlo k přebudování objektů pro potřeby slévárny. Byla zvýšena hala slévárny šedé litiny, přistavena další hala a postavena budova modelárny a rozšířen sortiment výroby o odlitky ze slitin neželezných kovů.

Nejvýznamnějším novým materiálem, který byl zaveden začátkem šedesátých let, je doposud odléváný hliníkový bronz. Slévárna se stala jedním z odloučených provozů podniku Chotěbořské strojírně a později spolu s ním součástí trustu Chepos. Slévárna zaměstnávala 250 až 300 pra-

Traktor „Pujman – Pluto“ vyráběný v letech 1939–1942

Technické parametry stroje

Název	traktor
Typ	Pujman – Pluto
Konstrukce	rámová
Motor	dvoutaktní, zážehový, dle konstrukce jedno nebo dvoupalivový, dvouválec vertikálně uložený
Objem válců	1800 m ³
Řízení	segment-pastorek, kardanův závěs
Převod	náhon na zadní nápravu
Brzda	ruční
Kola	kovová s nalitou gumou
Výkon	8,8, a 10,3 kW (12 a 14 k)
Palivo	benzin nebo petrolej
Chlazení	vzduchem
Výrobce	Továrna na stroje, motory a slévárna Jana Pujmana v Novém Ransku u Ždírcu
Rok výroby	1939–1942
Poznámka	oba uvedené typy měly i žací lištu

covníků. Lila se šedá litina, siluminy, cínové bronzy, hliníková bronz a mosaz. Od r. 1961 se odlévají slitiny hliníku i gravitačně do kovových forem. Současně byla postavena modelárna.

Slévárna a modelárna Nové Ransko je dnes podnikem, který navazuje na několikasetletou tradici železářské výroby v regionu. Jako „Slévárna a modelárna Nové Ransko, s.r.o.“ vyrábí zakázkovou i sériovou výrobu odlitků ze šedé litiny, slitin hliníku a mědi, dodávky od kanalizační litiny až po umělecké odlitky, komplexní dodávky od výroby modelového zařízení až po tepelné zpracování odlitků.

Více <http://www.slevarna.cz/index-c.htm>

Historie samostatné společnosti

V roce 2002 slaví Slévárna a modelárna v Novém Ransku 10. výročí existence jako samostatný právní subjekt Společnost s ručením omezeným.

Po roce 1989 se provoz Chotěbořských strojírén stal závodem 6 a společně s Chotěbořskými strojírnami byl zařazen do první vlny privatizace. V té době probíhaly takzvané privatizační porady s poradenskou firmou. Z jednání privatizačních porad vyplynulo, že z původních Chotěbořských strojírén státní podnik, vzniknou samostatné subjekty, buď akciové společnosti, nebo společnosti s ručením omezeným.

Nejprve byla v r. 1991 založena společnost Slévárna a modelárna Nové Ransko s.r.o. a po vyrovnání restitučního nároku s rodinou Pujmanových, prostřednictvím Fondu národního majetku (dále jen FNM) prodal zbylou část podniku FNM nově vzniklé společnosti. K 1. listopadu 1992 byla zahájena její samostatná podnikatelská činnost.

Vzhledem k enormnímu poklesu požadavků tehdejších tradičních zákazníků byla společnost nucena ke snížení počtu zaměstnanců a intenzivnějšímu zajišťování nových zakázek, zejména ve Spolkové republice Německo. Během první poloviny 90 let došlo postupně ke stabilizaci výrobního programu s mírným meziročním nárůstem. V druhé polovině 90. let nebyly již výsledky výroby tak přesvědčivé. Společnost se chovala konzervativně, modernizace postupovala pomalu.

Z významných investic, realizovaných v uplynulých 10 letech, lze jmenovat zprovoznění bezrámové formovny, dílny tepelného zpracování hliníkových odlitků a povrchových úprav odlitků ze šedé litiny, zavedení CAD/CAM systému Pro/ENGINEER pro modelování odlitků a programování CNC strojů nově instalovaných v kovomodelárně. Mimo to byly prováděny drobné reorganizace pracovišť (například reorganizace brusírny, kde došlo k uspořádání brusek a úpravě dopravy materiálu).

Teprve zásadní změnou v systému řízení firmy v prvé polovině r. 2001 se společnost začíná dynamicky rozvíjet s důrazem na nutné investice v technologiích, efektivní a pružnou výrobu, ale i v samotném zlepšení přístupu k zákazníkům.

Ing. Petr Novák, CSc., Praha

OBSAH

Ako ďalej v pôdohospodárskom poradenstve SR.....	3
Upozornění pro provozovatele.....	4
Jaký bude letošní rok... ..	4
Jihomoravští vinaři	5
Příručka hodnocení jakosti	6
Vzdelávanie pre rozvoj vidieka.....	8
Za naším pánom riaditeľom	8
Zemědělská farma v Radonicích	9
„Přímý marketing“	10
Ze života rajhradské zahradnické školy	11
Nové poznatky z praxe.....	12
Súťaž v Agroinštitúte Nitra.....	13
„Lanškrounsko ze hřbetu koně“	14
Výstavy a veletrhy v roce 2008.....	15
Agrokomplex Nitra	16
Rok 2008 – rok změn v trutnovském školství.....	16
Rok 1918 a naše zemědělské školství.....	17
Továrna na stroje, motory a slévárna	20
Naše cesta za poznáním.....	I–IV

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava
PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., IVP ČZU Praha
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR
Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha
Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České Budějovice
Ing. Jan Kot, Integrovaná střední škola Cheb
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra
Mgr. Drahomíra Kučírková, CSc., KPP SPU Nitra
PhDr. Dana Linhartová, CSc., ICV MZLU Brno
Ing. Tibor Masár, PhD., MP SR Bratislava
Ing. Josef Matoušek, MZe ČR
Ing. Mária Múdra, ZSŠP Rakovice
prof. Ing. Milan Slavík, CSc., IVP ČZU Praha
PhDr. Pavel Sýkora, MZe ČR
Ing. Jan Vajs, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora

K ilustraci na obálce:

Zwiebel der Amaryllis gigantea – Amaryllis L., zornice. Cibulovina, původem z Kapska v jižní Africe. Vybráno z publikace Allgemeines Deutsches Garten Magazin, 1806

CONTENTS

What shall we do next in agricultural extension services in the SR?	3
What will this year be like? A speech delivered by the President of Agricultural Chamber of the CR	4
A notice to managers of feed-processing plants Mind the date and refer to websites of the Ministry of Agriculture	4
South-Moravian wine-growers in the new year 2008 Evaluation of the last year and an invitation to Wine Fairs in Valtice	5
A handbook of the quality assessment of farm management Observation of EU legal rules, good agricultural practice and CR legislation	6
Education for rural development An international specialised conference on lifelong learning in the Agroinstitute in Nitra	8
An agricultural farm in Radonice The story of a farming stock	9
“Direct marketing” – or how farmers can earn more money Seminar for ecological farmers	10
From the life of a horticultural school in Rajhrad An interview with the school director	11
New findings from practice Leonardo da Vinci Project in Italy	12
A competition in the Agroinstitute in Nitra A specialised competition of students' skills in floristics	13
“Lanškroun region seen on horseback” An exchange stay of students from the Secondary Vocational School in Kežmarok	14
Exhibitions and fairs in 2008 An offer of some international events	15
Nitra Agrokomplex The calendar of exhibitions in 2008	16
The year 2008 – the year of changes in Trutnov schools ..	16
The year 1918 and our agricultural educational system ..	17
Jan Pujman History of agricultural machinery	20
Our knowledge tour A specialised excursion abroad of students of the Higher Vocational School and Secondary Veterinary, Agricultural and Medical School in Třebíč	I–IV

SÚŤAŽ V AGROINŠTITÚTE NITRA str. 13

„LANŠKROUNSKO ZE HŘBETU KONĚ“ str. 14

FIRMA JAN PUJMAN str. 20

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinstitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 227 010 439, fax: 227 010 114, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinstitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel.: 037/791 02 11, fax: 037/791 02 83, e-mail: machova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Mgr. Cecília Machová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZPI Praha, tisk obálky Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o.

47816 ISSN 0044-3875

ZE ŽIVOTA RAJHRADSKÉ ZAHRADNICKÉ ŠKOLY str. 11

Zahradnická škola v Brně-Bohunicích

Z výuky vazačství

ROK 2008 – ROK ZMĚN V TRUTNOVSKÉM ŠKOLSTVÍ str. 16

Česká lesnická akademie v Trutnově

**Střední škola
Vyšší odborná škola**

www.clatrutnov.cz